

Model d'atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar

1. Introducció

La diabetis de tipus 1, també coneguda com a diabetis juvenil o insulíndependent, es caracteritza per un augment dels nivells de glucosa en la sang a causa d'un dèficit en la producció d'insulina.

Les persones sense diabetis fabriquen la seva pròpia insulina i les persones amb diabetis de tipus 1 se l'han d'injectar.

La diabetis no és contagiosa i, tot i que no té cura, pot controlar-se mitjançant una dieta i exercici adequats, mesurant el nivell de glucosa en la sang i, si escau, administrant insulina.

La diabetis no impedeix que l'infant faci les activitats de la seva edat, tot i que cal tenir en compte la seva malaltia. Amb caràcter general, els infants amb diabetis han de poder

participar en les mateixes activitats que la resta de companys. És important tenir la cura necessària però sense sobre protegir-lo i sense limitar-ne l'autonomia.

Les necessitats i pautes de tractament de l'infant amb diabetis es concreten en cada cas en l'informe mèdic, seguint un model estandarditzat, per l'equip sanitari, que el lliura a la família i que aquesta té l'obligació de lliurar-lo al centre educatiu.

En general, la majoria de nens amb diabetis han de controlar-se la glucosa i injectar-se insulina al matí abans d'anar a l'escola, a la nit -i en força casos- també al migdia. Per tant, és possible que els infants hagin de fer-se un control de glucosa i posar-se insulina a l'escola quan es queden a dinar.

Actuacions de la família

La família ha d'adreçar-se a l'escola per fer les actuacions següents:

- **Informar els responsables del centre educatiu** que el fill o filla té diabetis, a l'inici de l'escolarització o tan aviat com es pugui si l'inici de la malaltia es produeix durant el curs escolar.
- **Lliurar l'informe mèdic**, signat per l'equip sanitari responsable, on ha de constar el que cal tenir en compte en relació amb la malaltia de l'infant i els telèfons dels referents sanitaris.
- Aportar signat el formulari de sol·licitud/autorització d'administració d'insulina als alumnes amb diabetis, perquè es pugui administrar tenint en compte la prescripció de l'informe mèdic.
- Aportar signat el formulari de sol·licitud/autorització d'administració de glucagó als alumnes amb diabetis, perquè es pugui administrar en situacions d'emergència (és a dir, si es produeix una baixada de sucre amb pèrdua de coneixement).
- Lliurar una ampolla de glucagó i facilitar al centre productes rics en hidrats de carboni (sucre, suc de fruita...), per fer front a possibles baixades de sucre de l'alumne.
- **Etiquetar degudament** la medicació i material que es lliura al centre de manera que s'identifiqui fàcilment a quin alumne o alumna pertany.
- **Actualitzar l'informe del metge** o metgessa i renovar el material relacionat amb el tractament quan sigui necessari i, com a mínim, una vegada a l'any.
- **Col·laborar amb el centre educatiu** en la concreció de mesures, en el cas d'infants No autònoms, per a la realització del control de glucosa i l'administració d'insulina si aquests es queden a dinar.
- **Col·laborar amb el centre educatiu** en l'adaptació dels ritmes de l'alumne a l'horari escolar

3. Actuacions del centre educatiu

- ✓ Elaborar un pla personalitzat d'atenció de l'alumne, per atendre les seves necessitats (d'acord amb l'informe mèdic facilitat per la família).
- ✓ **El director o directora** del centre educatiu, com a responsable del funcionament del centre i cap de tot el personal ha de vetllar perquè tot el personal del centre educatiu i, si escau, el del servei del menjador escolar i d'altres activitats no lectives, estigui informat de què és la diabetis i els trets bàsics per reconèixer-ne una situació extrema (hipoglucèmia) i com cal actuar.

✓ En el cas dels infants no autònoms que es queden a dinar al centre educatiu, el director o directora ha de garantir que entre els professionals del centre **hi hagi una persona o persones responsables** per atendre l'alumne, fer-ne el control de glucosa i l'administració d'insulina d'acord amb el pla personalitzat d'atenció de l'alumne (seguint les recomanacions de la pauta d'intervenció estàndard de l'informe d'endocrinologia elaborat pel Departament de Salut). En general se n'ha **d'encarregar el vetllador o vetlladora** adjudicat al centre **la responsabilitat d'atendre aquests alumnes**, però en cas que no existeixi aquesta figura, es pot encomanar a un altre professional del centre que es consideri idoni i que, de **manera voluntària**, vulgui fer-se càrrec de l'atenció d'aquest alumne.

- ✓ Comunicar al director o directora mèdic del centre d'atenció primària (CAP) més proper l'escolarització d'un infant amb diabetis al centre escolar
- ✓ El Departament de Salut és l'encarregat d'ensinistrar el professional del centre responsable d'atendre l'alumne en els controls de glucosa, de l'administració d'insulina i el glucagó, mitjançant la col·laboració amb l'Associació de Diabètics de Catalunya (adc@adc.cat / 93 451 36 76) o amb els professionals del CAP.
- ✓ Mantenir a l'abast de l'infant els productes rics en hidrats de carboni facilitats per la família (sucre, suc de fruita, galetes...), tant a l'aula com en els espais on facin altres activitats, inclosa l'activitat física.

- ✓ Considerar que l'alumne amb diabetis ha de poder anar al lavabo i beure aigua durant l'horari escolar, i que pot haver de menjar fora d'hores en situacions puntuals i abans de fer activitat física.
- ✓ Mantenir el glucagó en un lloc refrigerat i a l'abast del personal del centre.
- ✓ Subministrar aliments rics en hidrats de carboni (sucre, suc de fruita....) en cas d'hipoglucèmia (baixada de sucre), que es caracteritza per un ensopiment i baixada del to vital de l'alumne.
- ✓ Facilitar el menú del menjador escolar a la família, en cas que l'alumne o alumna es quedi a dinar, perquè es pugui valorar la necessitat d'algun ajustament.
- ✓ Col·laborar amb la família per a l'adaptació dels nous ritmes de l'infant a l'escola.
- ✓ Informar la família dels canvis significatius, d'horaris i activitats (sortides, festes...).
- ✓ Col·laborar en el control de glucosa en situacions d'instabilitat de la malaltia.
- ✓ Davant d'una situació d'emergència, en cas d'una hipoglucèmia greu (pèrdua de coneixement), cal:

1. No deixar mai sol l'infant.
2. Que el professional designat administri el glucagó.
3. Avisar els serveis d'emergències mèdiques (112), si és possible amb el CIP de l'alumne a mà.
4. Avisar la família.

En cas de pèrdua de coneixement, no s'ha de donar res que s'hagi d'ingerir per la boca.

